

קבל האמת ממי שאמרה

יחידה זו מוקדקת בסוגיית ימוד מקומיים ומסקורות חיצוניים לעולם הרוח".
 מטרת הפעולה היא העברת המסר כי גם במקרב הגויים עשויים להיות חכמה, חכמה ורעיונות הראויים למידיה ולאקטוא בדידו. בחזו הביטוי שטבעו רמב"ם: "שמעו האמת ממי שאמרה". והקדמתו רמב"ם לעשומה פרקים שלפניו רעיון ושפט לא לפי מי שיביא אותה, אלא לפי המסמעות שהיא מבאס: אם אמת הוא - נאמאנו, ואם לאו - נדחה אותו, אך לא נפסול אותו רק בגלל מקורו.

- **מטרות הפעולה:**
  - א. החניכים יבינו כי אמת אינה נחלתו הבלעדית של האדם היהודי.
  - ב. החניך ילמד לבחון דעות והשקפות בפניו באובייקטיביות, ולא על בסיס שיפוט של מי שמסר אותו.

מהלך הפעולה:

1. "איך זה מרגיש"?
 נפתח את הפעולה בסיפור. מומלץ להעביר את הסיפור בטכניקת דמיון מודרך: החניכים יישבו בעיניים נעוצות והמדריכים יובילו אותם אל הסיטואציה.

2. אמרי שפר
 לפני הפעולה גורו את הכרטיסים המלבניים. יש להדביק את צמד המלבנים וגב אל גב. האמרות נוסקות בנושאים שונים של חכמה חיים כגון אמונה, מסור וכיצא באלה. חלקן ממוקדות "יהודים וחל"קן לא. מובן שהצד הפונה למעלה יהיה צד האמרה וצד המסור יהיה מוסתר.
 מטרת שלב זה היא להראות כי ישנם רעיונות שמרם אותו יכלים ללמוד, שמקורם מחוץ לעולם היהודי.
 פורו בחדר את האמרות וקשו להתחבט בהן כמה רעעים. בקשו להסתובב ביניהן ואחר כך להיעמד כל אחד ליד האמרה שאיננה היא הכי מסדירה.
 לאחר שהתחבטו יבחרו עם איזו אמרה הם מסדירים, בקשו ממכמה מהם להסביר את בחירתם. כעת בקשו מהם להפוך את הכרטיסים ולקרוא מי אמר את האמרה שאיננה הזדהה.
 "אם התחבטו אינם מבינים את האמרות, הסבירו אותן את האמרות, הסבירו אותן לפני שהם בוחרים."

קו הסתם חשבות החניכים יהיו מעורבות ויובנו כי "מותר לבין" "מפתיע". חלקם אולי ייחדו כי תחשבתם היא שזה לא נכון ואולי חלקם יגידו שזה ככל לא מותר בעיניהם. אין לפתוח כעת דיון בנוגע לתחושות החניכים. נדחה זאת להמשך.

נאמרי: תורה ועבודה

<p>בין כל מידות האלוהים, על אף שכולן שוות, מידת הרחמים זוהרת הרבה יותר ממידת הדין.</p>	<p>אם אין טלית, מתעטפים בארבע כנפות הארץ ומתפללים.</p>	<p>אל נא תתפללו לחיים קלים יותר. התפללו להיות אנשים חזקים יותר.</p>
<p>העולם הוא מקום מסוכן לחיות בו, לא בגלל האנשים שעושים רע, אלא בגלל אנלה שלא עושים דבר בעניין.</p>	<p>אמונה היא לעשות את האעד הראשון גם כשאיןך ראה את התמונה כולה.</p>	<p>אף אדם איננו א, כל אחד הוא חלק משהו...</p>
<p>במקום שאין אנשים, השתדל להיות איש.</p>	<p>אמונה שאין בה ספקות היא אמונה מזה.</p>	<p>האנשה פירושו למלא את חובתך, וככל שהחובה קשה יותר, כך האנשה גדלה יותר.</p>

כסמו את הדיון בראיה משתי המתוחזת שהתבררת. האמירות נוסקות בנושאים כמו אמורה, מוסר, ובושאים נוספים שהתורה נוסקת בהן רבות. אף על פי שיתלקו ממקורות שאנו מן התורה, ויתלקו נאמרו בדי ונצרים או מוסלמים. חלק מהתוכים מצאו את עצמם מזדהים יותר עם אמרות אלו, המסקנה המתבקשת היא פשוטה: רעיונות של אמת ותכמה עשויים להיפגש גם מוחץ לתורה, וליהדות.

רעיון נוסף לפי משמעותו ולא לפי בעליו. * חשוב: במהלך הדיון עשויה לנלות שאלת קצו סוברה: מה לגבי אמירות ששייכות לאנשים שמסמלים בעברות הע קיצוני ולצורך הבררת העניין: מה עם אמרה חכמה, שאמר ריטליק? אם עולה שאלה כזו, הדגישו ששאלה כזו נא נושא לפעולה ובריר. בפני עצמם, ואילו אונתו נוסקים כרגע באנשים שלגביהם אין מחלוקת ביחס להיותם בני אדם מוסריים.

4. אז למה לא? - דיון

- ↔ נחזור לסיפור על דרשתו של הרב.
- ↔ ובקש מהתוכים להיכיר את התחושות שעלו אצלם מהסיפור.
- ↔ ונשאל את מי שהתחושותיו היו שיליות, האם תחושותיו עדיין אלו?
- ↔ ונשאל האם יש משהו ששינה את דעתו?

נצט, כמובן לא בקביעה, שיכול להיות שהתחושות המעורבות שלנו נובעות מההתנהגויות השגויה לפיה ברגע שפנינו מקור שלא שייך לתורה לצד התורה, אונתו בעצם פוגעים בקדושת התורה. כאן חשוב לציין כי כמובן מעלינו לעשות הפרדה ברורה במקורות הרעיונות, ולחלק למקור תורני את הכבוד הראוי לו והשיר לו. אולם כאשר אונתו לוקחים רעיון ממקור חוץ תורני/יהודי, אונתו סאמיים שהוא בעצם מבטא רעיון ששייך לעולמנו, עולם התורה. בעצם אונתו מלקטים אמירות ממקורות שונים ומקורות שונים, אך בסופו של דבר אונתו סאמיים כי האמת נובעת ממקום אחד-ריבונות של עולם, וכאשר אונתו מזהים רעיון במקום אחר, אונתו נותנים גם לו את הכבוד הראוי לו, רעיון ששייך לאמת ובמקורו לריבונות של עולם.

סיכום:

נוכל לסיכם עם דבריו של הרב אהרן ליכטנשטיין, ראש ישיבת גר עציון, שסיפר על כך שהרב סולוביצ'יק היה לומד את דבריו של סח קירקאר, פילוסוף דני נוצרי:

"הר סולוביצ'יק, אם לאמר בדקתו הזרה הוא מוצא את הדברים שקרא שם כאמיתים, כמוסריים, כמעמקים את חודעתו לגבי עבודת ה', האם עניו להסיר את הדברים הללו הצדדה? האם עניו להתעלם מהמל? למר? רק מפני שהם מבוססים על קירקאר? - אם הרעיון אמיתי אז הוא יסול אונתו, ואם לאו, הוא יתעלם ממנו. לא מפני שהרעיון נמצא אצל קירקאר, אלא מפני שהוא אנו נכון".

הרב אהרן ליכטנשטיין, מבקשי פניך

הרב ליכטנשטיין ביטא את הנקודה בחזות: צריך להבין שהאמת יכולה להימצא גם במקורות חיצוניים לתורה ולעם ישראל, אולם זה לא ימנע מאיתנו לעשות אונתו, ללומדם ולקבלם. נשפט אונתו לפי משמעותם במנותק ממקורם. זו כונת דמבטא הקדמה לעמדתו פרקטית: שמע האמת ממי שאמרה: על אמרה זו עצמה סיפר הרב ליכטנשטיין שרמבם שאב אונתו ממקורות גויים.

דיון
פנו למי שבחרו אמרה שאינה ממקור יהודי ושאלו:
↔ האם ידעתם מי אמר את ההגדה שעל הכרטיס לפני כן?
↔ אם ענו בחיוב, שאלו האם העובדה שהדברים נאמרו בדי, גוי, הייתה שיקול מבחינתם?
↔ אם ענו בשלילה, שאלו האם היו קטנים את בחירתם אילו ידעו?
↔ האם הייתם מעדיפים שבעל האמרה יהיה יהודי? מדוע?
↔ חזקלו להפתח את אונתו שאלות לתוכים שבחרו אמרה ממקור יהודי: בניסוח הפתח:
↔ האם הייתם בוחרים בה אינוליא הייתה ממקור יהודי?

3. איפה האמת?

בקש מהתוכים לחזור למקומותיהם ופתחו בדיון על השאלות והתשובות שענו התוכים שאליהם פניתם. בדיון יעלו מן הסתם תובנות נמונות, עליכם לפתח אונתו כדי לעזור לתוכים לחשוב האם מקור הציטוט משמעותי מבחינתו ביחס למידת קבלתו אונתו.

דיון
השאלות המנונות את הדיון יחזילו בשאלות ששאלתם את התוכים בעקבות הציטוטים.
↔ מדוע הייתם מתלפים או לא מתלפים אמרה?
↔ האם מקור הציטוט הוא שיקול בעיניכם? מדוע?
↔ המשיכו בשאלות הרבות יותר:
↔ האם בכלל יכול להיות רעיון בעל קשמות ואיזה לאימוץ, שלא בא מהתורה, או ממקורות העם היהודי?
↔ האם יש ערך להעדיף אמרה ממקור יהודי על פני מקור שאינו יהודי?
↔ * בשאלה זו אם ממונים גם לשאלה מדוע לא לקבל רעיונות ממקורות שאינם יהודים. כאן חשוב להדגיש כי הדרוה עם רעיון שקמור באדם נוצרי או מוסלמי, אונתו שאמה מזדהה עם הצדחה אונתו האסלאם, אלא רק עם אונתו רעיון, חשוב להבין כי תפיסת עולם היא דבר שיקול להיות מורכב מרעיונות רבים, עם דבריה האלה של אונתו אדום אונתו מזדהה. אך אין זאת אונתו שאמה, מזדהה עם תפיסת הא-לואהם שלו למשל.
↔ האם בכלל ענינו לתת משקל למקור הציטוט?

טיפ למדריכים: במהלך הדיון, רעיון שיקול של חשבות התוכים. חזרו על חשבותם בלשונכם, הסבירו אותה, וודאו שהרגמת אונתו וששאר חברי הקבוצה הבינו.

ליסיכם הדיון קחו שנייה מן הכרטיסים:

במקום שאין אנשים, השתדל להיות אישי.

אף אדם איננו אי, כל אחד הוא חלק ממשוה... לכו, אל תשארו למי מצמצמים הפענומים. לך הם מצמצמי!

הציטוט ממסכת אבות וסוף דבריו של גון דאן נוסקים באונתו רעיון: המתיחות המוטלת על האדם לפעול ולא להמתין למשורה אחר. רעיון זה רעיון מוסרי לאין כמוהו. במסכת אבות ראו אונתו כראוי להיכתב בה. גון דאן היה משורר ואיש נבטיה אנגלי, שביטא בדבריו את הרעיון שהבטא ממסכת אבות, יש שגיחו שבלשונו השירית ובחוספת של חזקת דבריו, הוא אף ביטא את הרעיון בצורה טובה יותר.